

MELIORACJA I MELIORANCI

Inż. Stefan Homan urodził się w Warszawie 12 I 1894 r. Ukończył Wydział Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej. W kwietniu 1945 r. został naczelnikiem Wydziału Wodno-Melioracyjnego przy Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim w Gdańsku. Był doświadczonym urzędnikiem i inżynierem, już przed wojną piastował stanowiska kierownicze w administracji wodnej i melioracyjnej.

Po objęciu stanowiska w Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim, jeszcze podczas trwania działań wojennych, przystąpił do realizacji operacji pod kryptonimem „Żuławy”, która polegała na zamknięciu przerwanych wałów, odbudowie lub remoncie pompowni i wypompowaniu wody z zalanych polderów oraz na odmuleniu tysięcy kilometrów kanałów i rowów melioracyjnych.

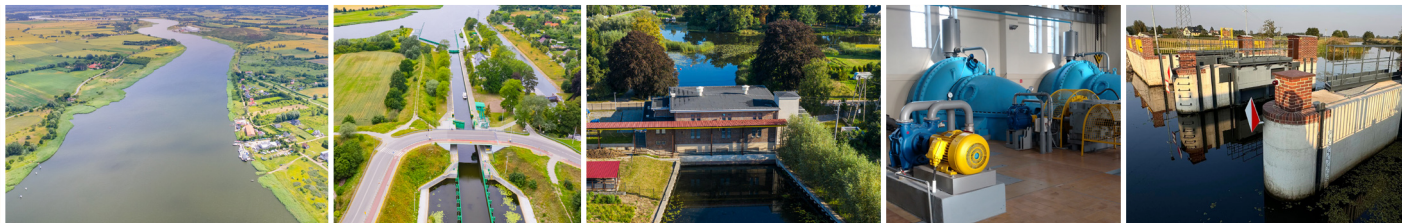
Ta operacja zakończyła się pełnym sukcesem, pod koniec 1949 r. Żuławy zostały odbudowane, odwodnione i osuszone, a już w trakcie akcji nastąpiło ich zasiedlanie.

Ponieważ kierownictwo Wydziału Wodno-Melioracyjnego w Gdańsku optowało za odtworzeniem systemu związków wałowych, co nie podobało się władzom komunistycznym, zostało ono w całości wymienione. Byłemu już kierownictwu wytoczono proces sądowy za rzekome nadużycia związane z odnawianiem łąd po zatopieniu Żuław. Najprawdopodobniej chodziło o sympatie dla opozycji i przedwojennych rozwiązań techniczno-organizacyjnych. Zapadły wyroki do 15 lat więzienia. Stefan Homan opuścił więzienie w 1954 r. Rozpoczął następnie pracę w Biurze Projektów Wodno-Melioracyjnych w Warszawie. Na emeryturę przeszedł w 1965 r. Nadal jednak działał w organizacjach społecznych. Zmarł w Warszawie 12 X 1990 r.

MELIORACJE WODNE

ŻUŁAWY JAKO URZĄDZENIE HYDROTECHNICZNE

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy.

Według prawa wodnego urządzenia melioracyjne to:

- rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie,
- drenowania,
- rurociągi,
- stacje pomp służące wyłącznie do celów rolniczych,
- ziemne stawy rybne,
- groble na obszarach nawadnianych,
- systemy nawodnień grawitacyjnych,
- systemy nawodnień ciśnieniowych – jeżeli służą celom, o których mowa powyżej.

Do zabiegów melioracyjnych, czyli tego czym się zajmują melioranci, zaliczyć można regulację rzek, budowę kanałów, wałów ochronnych, zapór i zbiorników wodnych oraz odwadnianie gleb podmokłych za pomocą kanałów, drenowania oraz nawadnianie gleb suchych za pośrednictwem rowów, ciągów drenarskich itp.

Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów bądź spółki wodnej działającej na terenie gminy. Czyli administratorem rowów melioracyjnych są ich użytkownicy, najczęściej właściciele działki, przez którą rów przebiega. Rowy melioracyjne, jako urządzenia melioracji wodnych pełnią istotne funkcje, nawadniając uprawy rolne w sytuacjach niedoboru wód, odwadniają grunty w wypadku nadmiaru wody w środowisku, odwadniają drogi gminne czy doprowadzają wodę na różne potrzeby użytkowników.

Brak systematycznej konserwacji rowów melioracyjnych czy przydrożnych, w sytuacji obfitych opadów deszczu może prowadzić do lokalnych podtopień sąsiednich posesji, powodując ryzyko powodzi.

Żuławy Wiślane należą do Pobrzeża Gdańskiego, obejmują rozległą równinę deltową Wisły położoną pomiędzy Mierzeją Wiślaną na północy, Wzniesieniami Elbląskimi na wschodzie, Pojezierzem Kaszubskim i Iławskim na zachodzie i południu.

Ukształtowały się w wyniku trwających kilka tysięcy lat procesów przyrodniczych i niemal tysiącletniej działalności człowieka.

W przeważającej części Żuławy są terenem sztucznie osuszonym przez człowieka dzięki zaawansowanym działaniom melioracyjnym. Trwają one nieprzerwanie do dzisiaj praktycznie od XIV wieku.

Obszary depresyjne, wymagające mechanicznego odwadniania, stanowią ok. 28 proc. ogólnej powierzchni delty.

Nieprzerwane działanie systemu odwadniającego gwarantuje Żuławom bezpieczeństwo przeciwpowodziowe. Awaria czy wyłączenie tego systemu skutkowałoby zalaniem większości obszaru delty Wisły. Środowisko naturalne Deltę Wisły, pozostawione samo sobie powraca nieuchronnie do swojego pierwotnego wodnego środowiska, z którego zostało radykalnie wyłonię, na przekór naturze, w wielowiekowym procesie polderyzacji.

Układ hydrograficzny Żuław Wiślanych został ustabilizowany pod koniec XIX wieku, kiedy wykonano Przekop Wisły i regulację dolnego odcinka Wisły.

Koniec II wojny światowej okazał się katastrofą dla Żuław. W marcu 1945 roku wycofujące się wojska niemieckie zniszczyły większość wałów przeciwpowodziowych oraz pomp, co spowodowało zalanie tych terenów. Lata powojenne były czasem ogromnego wysiłku włożonego w osuszanie ziem żuławskich, na które zaczęli przybywać osadnicy z głębi kraju oraz z Kresów Wschodnich.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

RZGW w Gdańsku
ul. ul. Rogaczewskiego 9/19
80-804 Gdańsk

www.gov.pl/wody-polskie-gdansk

www.facebook.com/RZGWGdansk